

Regelbunden tillsyn i Kårsta skola och Gustav Vasaskolan

Förskoleklass och grundskola årskurs 1-6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Vallentuna kommun under våren 2009 och besökt Kårsta skola den 21 april 2009 och Gustav Vasaskolan den 22 april. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolorna ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 17 december 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Kårsta skola och Gustav Vasaskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Kårsta skola och Gustav Vasaskolan intervjuades rektorn, lärare, och elever. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av rektorsområdet

Tabell 1: Antal elever

Kårsta skola	Antal elever
Förskoleklass	10
Grundskola	72

Gustav Vasa skola	Antal elever
Förskoleklass	25
Grundskola	156

Källa: Skolornas egna uppgifter april 2009

Kårsta skola och Gustav Vasaskolan utgör ett rektorsområde med en rektor.

Kårsta skola är belägen ca 20 km norr om Vallentuna centrum. Skolan innefattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-6 samt fritidshem. I rektorns ansvarsområde ingår även Kårsta förskola med 3 avdelningar. Skolans verksamhet är organiserad i ett gemensamt arbetslag för grundskolan och fritidshemmet. Förskolan utgör ett eget arbetslag.

Gustav Vasaskolan är belägen 8 km norr om Vallentuna tätort. Skolan innefattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-6 samt fritidshem. Rektor ansvarar även för Lindholmens förskola med 5 avdelningar samt två dagbarnvårdare. Skolans verksamhet är organiserad i två arbetslag, förskoleklass till och med årskurs 3 respektive årskurs 4 till och med årskurs 6. Fritidshemmet och förskolan utgör egna arbetslag.

Tillsynen av Kårsta skola och Gustav Vasaskolan omfattar förskoleklass och grundskola. Kommunens ansvarstagande för förskolan och skolbarnsomsorgen beskrivs i separat rapport.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

När det gäller de nationella ämnesproven i årskurs 5 visar Kårsta skolas egen statistik för 2008 att 70 procent når målen i matematik, 100 procent i svenska och 85 procent i engelska. 86 procent av eleverna når målen i samtliga ämnesprov för årskurs 5. Då elevantalet är mycket begränsat bör dock ovanstående resultat tolkas med stor försiktighet.

För Gustav Vasaskolans årskurs 5 visar skolans egen statistik över de nationella ämnesproven år 2008 att 83 procent når målen i svenska, 87 procent i matematik och 83 procent i engelska. 79 procent av eleverna uppnår målen i samtliga ämnesprov för årskurs 5.

På båda skolorna presenteras måluppfyllelsen för årskurs 5 även i övriga ämnen. Här uppvisar skolorna att samtliga elever uppnår godkänt i samtliga ämnen. I samtal uppger lärarna dock att dessa resultat inte är helt tillförlitliga utan mer en uppskattning av elevernas kunskaper. Tillförlitligheten i föreliggande resultat har inte diskuterats på skolorna.

Skolinspektionen konstaterar att eftersom angivna resultat i årskurs 5 inte är helt tillförlitliga så saknas delvis underlag för en bedömning av huruvida resultaten är goda eller inte. Resultaten på de nationella ämnesproven indikerar dock att skolorna behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 2 kap. 6 § grundskoleförordningen finns för varje ämne en kursplan. I kursplanen anges de mål som undervisningen ska sträva mot och de mål som eleverna ska ha uppnått efter femte och nionde skolåret. I kursplanerna för svenska, svenska som andraspråk och matematik finns också mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret. Enligt avsnitt 2.7 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) ska läraren allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling utifrån läroplanens och kursplanernas mål. Läraren ska muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Detta uppdrag omfattar skolans alla ämnen. Tillsynen visar att i båda skolorna följer lärarna upp elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas mål i framförallt svenska, matematik och engelska. I de senare skolåren finns även en systematisk uppföljning i idrott, slöjd och teknik. I övriga ämnen följs elevernas kunskaper inte upp på ett lika systematiskt sätt i alla årskurser. Skolinspektionens bedömning är att lärarna i Kårsta skola och Gustav Vasaskolan på ett mer systematiskt sätt behöver följa upp och synliggöra varje elevs kunskapsresultat i samtliga ämnen.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

4 (16)

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet för varje elev upprätta en individuell utvecklingsplan (IUP). I planen ska läraren ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven fått undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Av Skolverkets Allmänna råd Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen framgår att planen ska vara framtidsyttande och att omdömen om elevens kunskapsutveckling får vara betygsliknande men bör anpassas till elevens ålder och förutsättningar. I Kårsta skola och Gustav Vasaskolan upprättas individuella utvecklingsplaner för varje elev i samband med utvecklingssamtalen. Skriftliga omdömen finns i vissa ämnen i form av så kallade målballonger för Kårsta skola och målflaggor för Gustav Vasaskolan. De utvecklingsplaner som Skolinspektionen har tagit del av fokuserar mestadels på matematik, svenska och engelska. Skriftliga omdömen i samtliga ämnen saknas. I planerna framgår inte alltid vilka insatser som ska göras av skolan för eleven ska ha framgång i arbetet. För att planerna ska fungera som ett verktyg för ökad måluppfyllelse behöver de tydligt kopplas till nationella mål, beskriva skolans planerade insatser och hur insatserna planeras att utvärderas. Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver vidareutveckla det påbörjade arbetet med de individuella utvecklingsplanerna så att de överensstämmer med förordningens krav.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4 Genomförande av utbildningen**Bedömningspunkter****1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
I kapitel 2 "Mål och riktlinjer" i Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), framgår att mål att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Av avsnitt 2.2 framgår bl.a. att skolan ska sträva efter att varje elev lär sig lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem, samt reflektera över erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden. Tillsynen visar att läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot inte genomsyrar verksamheten som helhet och att detta är avhängigt vilket ämne eller vilken lärare eleverna har. Flera elever bekräftar detta och beskriver arbetssätten i vissa ämnen som ensidiga och utan variation medan arbetet i andra ämnen tydligare utgår från läroplanens strävansmål. I diskussioner med lärarna framkommer att det råder osäkerhet kring betydelsen av mål att sträva mot och att dessa uppfattas som individuella mål som kommer "efter" uppnåendemålen. Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver utveckla arbetet så att all undervisning tar sin inriktning i strävansmålen oberoende av ämne eller lärare. Betydelsen av målen att sträva mot behöver tydliggöras för lärare och elever på båda skolorna.

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Av 4 kap. 2 § skollagen framgår att eleverna ska ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt avsnitt 2.3 i Lpo 94 ska läraren se till att elever oavsett kön och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektorn har, enligt avsnitt 2.8 i läroplanen, ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. För att eleverna, i enlighet med läroplanens intentioner, ska kunna ta ansvar för sin egen utbildning, krävs också att skolan klargör vilka mål utbildningen har. Tillsynen visar att elevernas möjlighet till inflytande över undervisningsprocessen och sitt eget lärande, varierar mellan olika lärare på de båda skolorna. Några lärare diskuterar val av arbetssätt och undervisningens innehåll med eleverna och ger dem möjlighet att bidra med synpunkter och förslag, medan andra lärare företrädesvis utgår från sin egen planering. Vid tillsynen framkommer vidare att eleverna har en begränsad kännedom om målen för utbildningen. Eleverna informeras oftast om vilka arbetsuppgifter som ska genomföras och mer sällan om vilka kunskapsmål som ska uppnås. Som ett led i arbetet med att utveckla elevernas inflytande och ansvarstagande har skolorna infört så kallade skoldagböcker där planeringar och utvärderingar ska göras varje vecka. Generellt sett används dock skoldagböckerna till att dokumentera vilka förutbestämda beting som eleverna ska utföra, och i lägre grad till ett målrelaterat arbete med inflytande för den enskilde eleven. Skolinspektionen bedömer sammantaget att elevernas möjligheter att utöva inflytande över sin utbildning och sitt eget lärande behöver förbättras på skolorna.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 1 kap. 2 § tredje stycket i skollagen ska verksamheten i skolan utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Enligt 3 kap. 6 § grundskoleförordningen ska eleverna i varje klass eller undervisningsgrupp ges tillfälle att tillsammans med läraren behandla frågor som är av gemensamt intresse för eleverna. Alla som arbetar i skolan ska enligt avsnitt 2.3 (Lpo 94) främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön. Båda skolorna har valt att ge elever inflytande i övergripande skolfrågor samt erfarenheter och kunskaper om demokratiska arbetssätt bland annat genom att

ha klassråd och elevråd. Tillsynen visar dock att regelbundenheten på klassrådet på Gustav Vasaskolan varierar mellan klasserna. Eleverna i vissa av grupperna upplever inte diskussionsfrågorna som tas upp som intressanta och viktiga.

Skolinspektionen bedömer att Gustav Vasaskolans arbete med att ge eleverna kunskap om demokratins principer samt utveckla deras förmåga att arbeta i demokratiska former behöver förbättras.

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

I avsnitt 1 i Lpo 94, "Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning" anges att undervisningen skall anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den skall med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling. Vidare ska läraren, enligt avsnitt 2.2 i läroplanen, utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande och organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

I tillsynen av båda skolorna framkommer att arbetet med individanpassning är av skiftande kvalitet och varierar mellan enskilda lärare. Anpassningen till ele-

8 (16)

vernas behov och förutsättningar sker exempelvis genom att använda olika läroböcker med olika innehåll och svårighetsgrad samt att ge differentierade arbetsuppgifter. Mer sällan ges eleverna, utifrån egna behov, möjlighet att pröva olika arbetssätt och arbetsformer eller ges mer utmanande uppgifter i de fall förelagda uppgifter visar sig vara alltför lätta.

Skolinspektionen bedömer att skolornas undervisning i större utsträckning behövs anpassas till varje elevs behov och förutsättningar.

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt 5 kap. 1§ grundskoleförordningen ska, om det framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder, rektor se till att behovet av dessa utreds och att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur och när åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av åtgärdsprogram. De motsvarar i flera avseenden förordningens krav. Det finns dock en variation i kvalitet mellan olika åtgärdsprogram. Åtgärdernas koppling till elevernas identifierade behov liksom skolans ansvar i sammanhanget framgår inte alltid helt tydligt. Det är vidare många gånger oklart hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionens bedömning är att arbetet med åtgärdsprogram behöver utvecklas ytterligare på båda skolorna. Innehållet bör tydligare kopplas till elevernas identifierade behov i förhållande till nationella mål samt ange när och hur åtgärderna ska följas upp. Skolans ansvar bör tydligt framgå av programmen.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 1 kap. 2 § skollagen ska verksamheten i skolan utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan ska främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt ska den som verkar inom skolan främja jämställdheten mellan könen samt aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Enligt avsnitt 1 i Lpo 94 "Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande" ska eleven i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Trots att båda skolorna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete och att de flesta av eleverna på båda skolorna upplever sin skolmiljö som trygg och inriktad på lärande så framkommer det vid Skolinspektionens intervjuer med elever att det på Gustav Vasaskolan emellanåt förekommer bråk och att det finns yngre elever som inte alltid känner sig trygga på rasterna på grund av äldre och "kaxiga" elever. Det förekommer att elever utsätts för kränkande behandling i form av tillmälen eller utfrysning. Elevernas bild bekräftas i viss mån av skolans personal. Skolinspektionen bedömer att Gustav Vasaskolans arbete med att säkerställa en trygg miljö för alla elever behöver förbättras ytterligare.

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Därefter gäller istället 14 a skollagen (SFS 1985:1 100, ändrad genom 2008:571) och den nya diskrimineringslagen (2008:567). De nya bestämmelserna innebär att skolorna från och med den 1 januari 2009 ska beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det finns inget som hindrar att skolan/verksamheterna för samman de planer som ska upprättas till ett dokument. Skolinspektionens tillsyn avser endast skolans plan mot kränkande behandling. Planen ska utgå från en aktuell kartläggning och innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling ska en likabehandlingsplan och en plan mot kränkande behandling upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Skolinspektionen har granskat de båda skolornas likabehandlingsplaner och funnit att de saknar följande delar: planerade åtgärder utifrån en kartläggning av den aktuella situationen på skolan samt planerad uppföljning och utvärdering av åtgärderna. Skolinspektionen bedömer att skolornas nu gällande plan för arbetet mot kränkande behandling behöver åtgärdas så att den fullt ut svarar mot gällande plankrav.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
I 4 kap. 3 § skollagen anges att vissa bestämmelser om utbildningens omfattning i grundskolan (timplan) framgår av bilaga 3 till skollagen. I denna bilaga anges utbildningens omfattning i grundskolan för ämnen och ämnesgrupper. Båda skolorna deltar i den nationella försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan. I ämnet hem- och konsumentkunskap har eleverna i Gustav Vasaskolan haft viss lärarledd undervisning i skolan. De mer praktiska momenten, som exempelvis laga en maträtt, baka, städa eller tvätta är förlagda till elevens hem. Elevens föräldrar har skriftligen fått bekräfta att eleven har utfört de angivna uppgifterna. Detta är inte i enlighet med författningarna som anger att det är skolan som ska ansvara för såväl planering, organisering som genomförande av elevens utbildning. Vid intervjuer och samtal med elever och lärare på båda skolorna framkommer en viss osäkerhet kring omfattningen av undervisning i de naturorienterande ämnena. Även lokala tolkningar av de nationella målen saknas delvis i dessa ämnen. Skolinspektionen bedömer sammantaget att Gustav Vasaskolan behöver vidta åtgärder så att undervisningen i hem- och konsumentkunskap organiseras i enlighet med skollagen. Båda skolorna behöver säkerställa att eleverna ges undervisning i de naturorienterande ämnena i tillräcklig omfattning för att nå uppsatta mål.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Enligt 2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen ska eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. I undervisningen kan även ingå ett språk som eleven inte tidigare fått undervisning i. Undervisning ska syfta till att bredda och fördjupa elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen samt att eleven ska kunna göra sina egna val. Båda skolorna deltar i den nationella försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan. Enligt skolorna förekommer rika tillfällen för eleverna att välja vad de ska arbeta med och därför har skolorna valt att inte ha ett ämne som benämns elevens val. Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver säkerställa att alla elever i enlighet med grundskoleförordningen erbjuds ett allsidigt urval av ämnen och uppfattar att de har ett reellt val inom vilket eller vilka ämnen de vill bredda och fördjupa sina kunskaper. Att slutföra påbörjade arbetsuppgifter är inte att betrakta som elevens val.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Undervisning i svenska som andraspråk ska enligt 2 kap. 15 § grundskoleförordningen anordnas för de elever som behöver det. Beslut om sådan undervisning ska fattas av rektorn. I båda skolorna finns elever som är i behov av undervisning i svenska som andraspråk. I Vallentuna kommun ansvarar för närvarande Resurscentrum för all undervisning i svenska som andraspråk. Undervisningen är organiserad som särskilt stöd i svenska och det finns i skolorna inte någon tydlig åtskillnad mellan ämnena svenska och svenska som andraspråk. Skolinspektionen bedömer att undervisning i svenska som andraspråk behöver anordnas för de elever som behöver det. Angående rektors beslutsfattande kring svenska som andra språk se 3.3.2

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs

Motivering
Se kommunbeslut.

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 2 kap. 3 § skollagen är kommuner och landsting skyldiga att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. I båda skolorna är andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen hög, dock undervisar många lärare i ämnen de inte har behörighet för. Detta innebär till exempel att lärare med utbildning i svenska och i de samhällsorienterande ämnena undervisar i de naturorienterande ämnena. Skolinspektionen bedömer att skolorna både i det fortsatta rekryteringsarbetet och inom den egna organisationen behöver vidta åtgärder för att öka andelen lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

14 (16)

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 2 kap. 15 § ska rektor fatta beslut om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev. Tillsynen visar att dessa beslut fattas av rektor för Resurscentrum och inte av rektor för Gustav Vasa och Kårsta skolor. Skolinspektionen bedömer att detta behöver åtgärdas.

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt skollagen och läroplanen har rektorn ett ansvar för att eleverna når målen för utbildningen. Detta medför en skyldighet att kontinuerligt följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav. Rektorn har ansvaret för skolans resultat. I tillsynen framkommer att ett kvalitetsarbete i viss mån pågår på olika nivåer i skolorna. Till exempel utvärderas olika aktiviteter och insatser under året samt vid läsårets slut. De utvärderingar och självskattningar som görs saknar dock ett tydligt samband med de nationella målen för utbildningen. Resultat tas inte fram och analyseras inte på en mer övergripande nivå vare sig vad gäller elevernas kunskapsutveckling eller effekterna av värdegrundsarbetet. De insatser som skolan gör på olika områden blir därför enligt skolinspektionen svåra att följa upp och utvärdera. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att skolornas kvalitetsarbete behöver förbättras.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Enligt 3 § samma förordning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet, avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Enligt 3 a § ska en uppföljning och en utvärdering av likabehandlingsplanen också göras. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning. Skolinspektionen har tagit del av Kårsta skolas och Gustav Vasaskolans kvalitetsredovisningar för läsåret 2007-2008 och som följer den av Vallentuna kommun utarbetade mallen. Redovisningarna innehåller nationella, kommunala och skolans egna uppsatta mål. Kunskapsresultat finns redovisade och då till exempel utifrån läskunnighet i årskurs 2 och resultat från läsutvecklingsscheman i årskurserna 3 och 5. Även resultat från de nationella ämnesproven i årskurs 5 redovisas liksom måluppfyllelsen i samtliga ämnen för årskurs 5. Kvalitetsredovisningen utgör emellertid i allt väsentligt en beskrivning av insatser som gjorts under året medan bedömningar av resultat i förhållande till nationella mål är

16 (16)

mer knapphändiga. De förbättringsåtgärder som finns angivna är inte heller tydligt kopplade till de bedömningar av måluppfyllelse som gjorts. Elevernas rätt till delaktighet har inte tillgodosetts. Det saknas likaså en redovisning av skolans uppföljning och utvärdering av den årliga planen mot kränkande behandling (likabehandlingsplanen).

Skolinspektionen bedömer därför sammantaget att kvalitetsredovisningen inte fullt ut uppfyller förordningens krav, vilket behöver åtgärdas.

2009- 09-17 Stockholm

Sigbritt Gålnander

Ulrika Tutorius